

Všeobecný úvod do sviatostí

B. Obsah

Ako súvisia sviatosti so životom človeka? Nie sú to len nejaké posvätné úkony vzdialené od skutočných konkrétnych životných problémov?

Aby sme prenikli do tajomstva sviatostí, budeme sa na ne pozerat' zo štyroch rôznych pohľadov.

1. Sviatosti a Ježiš Kristus

Základom našich sviatostí je *Ježiš Kristus*, jeho *slová* a *skutky* ktoré konal počas svojho pozemského života. Veľmi dobre to vyjadrujú slová pápeža Leva Veľkého, ktorý povedal: „To, čo bolo na Kristovi počas života viditeľné, prešlo do sviatostí“ (KKC 1115). Hlavným poslaním Ježiša Krista na zemi bolo ohlasovanie Božieho kráľovstva, ktoré je symbolom nastolenia novej Božej vlády, teda obnovenia vzťahov medzi Bohom a človekom a medzi ľuďmi navzájom. Inými slovami, ide o spásu človeka a celého ľudstva. Celý Ježišov život smeroval k tomuto cieľu.

Počas svojho pozemského života sa Ježiš stretával s ľuďmi, uzdravoval ich, delil sa s nimi o chlieb, hriešnikom odpúšťal hriechy a na konci svojho života z lásky k celému ľudstvu a z lásky k Otcovi prijal nespravodlivú smrť. Celá jeho činnosť je konkrétnym vyjadrením jeho postoja lásky k nám¹.

Ježišove slová a skutky sú *pôvodné sviatosti* našej spásy. Prostredníctvom svojich uzdravení, slepým vracal zrak, hluchým sluch, chromí mohli znovu chodiť. Ježiš tak ohlasoval spásu celého človeka. Zároveň mal aj zvláštny vzťah k hriešnikom: stretával sa s nimi, navštevoval ich, jedol s nimi, nechal sa pozvať k Zachejovi a riskoval, že si vyrobí škandál. Celé toto jeho správanie je sviatostným znamením našej spásy².

Liturgia a tradícia stále chápala sviatosti v prepojení s Ježišovými skutkami. *Sviatosti cirkvi nie sú ničím iným ako liturgickým vyjadrením toho, čo Ježiš konal pre nás*. Toto je zvlášť evidentné pri liturgickom slávení eucharistie, ale aj pri iných sviatostiach. Kristus je vďaka svojmu vteleniu prvou veľkou sviatosťou (znamením našej spásy), ktorá má schopnosť

¹ Por. B.SESBOŮÉ, *Credere*, Brescia 2000, s. 444.

² Por. B.SESBOŮÉ, *Credere*, Brescia 2000, s. 445.

založiť Cirkev ako sviatosť a zároveň aj ostatné sviatosti ako znamenia Ježišovho spásneho konania pre nás³.

Exkurz: Ustanovenie sviatostí Ježišom Kristom

Cirkev stále učila a učí, že sedem sviatostí ustanovil Ježiš Kristus a že si ich nevymysleli ľudia. Ale história je trochu zložitejšia. V Novom zákone sa nestretneme s faktom, že by Ježiš uskutočnil sedem skutkov, ktoré by boli zakladajúcimi aktmi siedmich sviatostí. Ježiš napríklad nikdy nehovoril o birmovke, alebo o pomazaní nemocných. Samotný pojem sviatosti sa v biblických textoch nevyskytuje.

Prvý kto použil pojem *sviastosť* – *sacramentum*, bol *Terulián*. On prevzal tento pojem z oblasti rímskeho práva, aby tak vysvetlil význam krstu. Právnický význam slova *sacramentum* je slávnostná prisaha. V súvislosti s krstom sa Tertulián vyjadril: „Ako vojaci prisahajú vernosť na zástavu a stávajú sa členmi vojska cisárovho, tak aj kresťania prostredníctvom krstu sa stávajú členmi vojska Kristovho“. Veľký význam pre teológiu sviatostí má *sv. Augustín*, ktorý ako prvý začína uvažovať o sviatostiach ako o viditeľných znakoch a symboloch. *Sv. Tomáš Akvinský* neskôr definoval sviatosť ako „znak, ktorý pripomína, čo ho predchádzalo, čiže Kristovo utrpenie i znak, ktorý ukazuje, čo v nás Kristovo utrpenie spôsobuje, čiže milosť“. Teológia sviatostí prechádzala teda dlhým vývojom. Kompletný zoznam siedmich sviatostí bol definitívne schválený až na triedentskom koncile v roku 1547.

Ako však vysvetliť fakt, že Ježiš ustanovil sedem sviatostí, keď krátky historický prierez nám umožnil nahliadnuť, že to nebolo hneď od začiatku jasné? V minulosti bola tendencia hľadať pre každú sviatosť zakladajúci akt pripísaný Ježišovi. Kristus bol videný ako *zakladateľ* sviatostí. Súčasná teológia však dáva dôraz na to, že Kristus nie je ich zakladateľom, ale *základom*. On chcel, aby Cirkev tvorila viditeľné spoločenstvo – inštitúciu. Cirkev má teda právo disponovať s nevyhnutnými sociálnymi štruktúrami ako každá iná spoločnosť. Za týmto účelom uskutočnil niekoľko všeobecných zakladajúcich aktov a zveril Cirkvi právo, aby ustanovila spôsob ich uskutočňovania. Kristus však, vďaka svojmu životu, je *základom* všetkých sviatostí. Každá sviatosť čerpá svoju originalitu z tohto zdroja. Preto mnohí cirkevní otcovia videli prameň sviatostí v prebodnutom Kristom boku, z ktorého

³ Por. B.SESBOÜÉ, *Credere*, Brescia 2000, s. 445.

vytekla krv a voda. V tomto zmysle môžeme tvrdiť, že sviatosti boli ustanovené Ježišom Kristom⁴.

⁴ Por. B.SESBOÜÉ, *Credere*, Brescia 2000, 445 – 447; E. SCHILLEBEECKX, *Cristo sacramento dell'incontro con Dio*, Roma 1962, s. 158-170.